

janska vlada doslej niti s prstom, in noben član italijanske vlade in noben član italijanske zbornice ni smatral za potrebno, da izpregovori eno samo besedico v znak obsojanja sežiganja jugoslovenskega imetja v zasadenem ozemlju. Pričakovati pa bi bilo, da gosp. Giolitti in da predstavitelji naroda pridejo vsaj sedaj, po sličnih dogodkih v Rimu, do zavesti, kaj se je zgodilo v Trstu in po drugih mestih zasadenega ozemlja in da bodo izvajali iste posledice pri nas, kakor jih obljubljajo v Rimu.

Nasproti dogodkom v Rimu je zavzela Giolittijeva vlada drugačno stališče. Predsednik zbornice je izrazil v začetku seje svoje globoko obžalovanje zaradi napada na Avantijsko tiskarno, posebno odločno pa je protestiral proti napadu na socialistične poslance. Povzel je nato besedo ministrski predsednik Giolitti, ki je rekel: Predsednik zbornice je izrazil ne samo mnenje cele zbornice, temveč tudi mnenje vlad, ki najodločneje obžaluje kršitve teh parlamentarnih pravic, te žalitve narodnih zastopnikov, te divjanske napade, ki jih ne more upravičiti nikakršno čustvo, ne politično, ne človečansko. Vlada bo s svoje strani naredila svojo dolžnost in bo poizkušala najti ne samo krivce materialnih činov, temveč tudi izpodbudilce, ki — mislim — morajo obstajati. Z naše strani zagotavljamo, da ne bomo imeli oziroma v nobenih, in mti se, kdor misli, da more vplivati na javno življenje v državi s pridobitnimi milijardami.

Tukaj je dobro, če se omenijo nekatere vesti, ki se širijo po Rimu, z ozirom na zadnje izgrede. Giolittijeva glasilo "Tempo" je prineslo te dni vest, da je pripravila zadnje izgrede organizirana družba vojnih delavcev, takozvani "pescicani", kateri je na čelu bilviš ministrski predsednik Nitti. Člani te družbe so v velikem strahu zaradi preiskave o vojnih pogodbah, tekom katere bodo marsikateri med njimi prišli za vrat, in zaradi zakonskega načrta o pomenskih vrednostih, o obdobju imetja itd. in bi hoteli na vsak način preprečiti izvršitev Giolittijevega finančnogospodarskega načrta. Kot najboljšo sredstvo v ta namen so smatrali na zadnjem tajnem sestanku v Genovi, ljudsko gibanje. In v svrhu izpodbujanja tega gibanja se podpira izvajanje meščanskih strank, se podpirajo anarhistična gibanja, se koketirajo s socialisti itd. Govoril se, da so bili udeleženci pri zadnjih izgreduh plačani za svoje "delo" po 18 lir na dan.

Izvajanja lista "Tempo" so sicer zelo zanimiva, toda, nehoti se mora pri tem človek vprašati, kako da so postali tudi varnostni črčani in vojaški sodniki te družbe? Delovanje te družbe je bilo vendar naperjeno proti Giolittijevi vladi in bi bila morala le ta poskerbeti že pred izgredu za vzdrževanje reda, česar pa nikakor ni storila. Če "Tempo" trdi, da so bili udeleženci pri zadnjih izgreduh (med katere spadajo tudi izgredu drugod, ne samo v Rimu!) plačani za svoje zločinsko delo, mu prav radi verjamemo, dovoljimo pa si dvomiti, da ni imela tudi vlada tukaj svojih prstov, ker drugače bi morali predpostaviti, da je vsa italijanska armada in policija ena sama korumpirana sodrga, česar pa nečemo in ne moremo verjeti.

Nelogičnost, ki izbija iz izvajanj lista "Tempo", oziroma Giolittijevih izjav, če se pomisli na potek zadnjih izgreduv, je zapisal tudi ministrski predsednik Giolitti sam, ki je tekom nadaljnjih razprav o napadu na Avantijsko tiskarno in socialistične poslance odgovoril na povdvanjanje s strani socialistov, da so se izgreduv udeležili direktno ali indirektno tudi varni organi, vojaški in častniki, da se bo uvedla v tem oziru stroga preiskava in da se bodo krivci kaznovali.

Govoril je nato minister za vnane stvari Sforza o svojem delovanju na konferenci v Spa. Izjavil je, da je bilo treba veliko napora, dokler se je Italiji dovolilo 10% nemške okupacije, ker zavezništvo so bili še vedno pod vplivom Wilsona, ki je bil določil za Italijo samo 75%, toda končno mu je vendar uspelo, in Italija je lahko zadovoljna v vsakem oziru z izidom konference v Spa, kjer se je naredil velik korak naprej na poti obnovitve Evrope.

Po govoru ministra za vnane stvari je ministrski predsednik predložil zakonski načrt, glede odobritve saintgermanske pogodbe, oziroma glede aneksijske tridentinske pokrajine, ki se glasi: 1. Prvi člen kraljevega odloka od 6. oktobra 1919 je izpremenjen v zakon; 2. kraljeva vlada je pooblaščen v popolno izvršitev priključene mirovne pogodbe, sklenjene med Italijo in Avstrijo v Saint Germain en Laye dne 10. septembra 1919 in katere odobritve so se deponirale dne 16. julija 1920; 3. ozemlje priključeno Italiji s to pogodbo in poznejšimi akti tvori sestaven del kraljevine; 4. kraljeva vlada je pooblaščen objaviti v anektiranih krajih ustavo in zakone v kraljestvu in izdati potrebne odredbe v svrhu prilagoditve omenjenih zakonov, v kolikor je potrebno, z zakoni, ki so še v veljavi v teh krajih; 5. s kraljevim odlokom se določa dan, ko se bo moralo proglasiti vojno stanje za dokončano v vsakem oziru, in se določijo ukrepi za prehod v mirovno stanje.

Krvavi izgredu tekom rekviriranja žita. — Razmere na vojaškem sodišču v Trstu. — Še vedno načrt o pomenskih vrednostih.

RIM, 23. Interpelacije o krvavih spopadih med množico in varnostnimi organi se ne morejo dokončati, ker se tudi izgredu trajno ponavljajo. Danes so bili na dnevnem redu dogodki v Pettorazzi Adria, kjer so orožniki nastopili proti stavkoječim poljedelskim delavcem s tem, da so sami skrbeli za prehrano živine, da so uvedli razne preiskave pri ljudeh z izgovorom, da iščejo orožje, da so veliko oseb aretirali in zakrivilo razna nasilja. Posebno burna je bila razprava o rekviriranju žita v Calitriju. Socialistični in klerikalni poslanci so poudarjali, da so orožniki brez vsakega vzroka streljali na množico, in očitali vladi, da narejuje rekviriranje žita tudi v krajih, kjer vlada največja beda. Vlada je obljubila, da bo uvedla preiskavo.

Razpravljalo se je na to o znanem vojaškem sodišču v Trstu, kjer je ležalo dne 30. junija še 7423 nerešenih procesov! Agnelli, tajnik za vojno, je izjavil, da vojaške oblasti posvečajo vse moči za čimprejše dokončanje procesov, toda imajo velike težave, ker jim pri manjkajo osebe!

Razprava o zakonskem načrtu glede pomenskih vrednostih se je nadaljevala tudi danes in se bo nadaljevala tudi na prihodnjih sejah.

Izgredu v Rimu. — Splošna stavka dokončana. RIM, 22. Danes jutraj je skidala delovna zbornica zborovanje, katerega se je udeležilo pod 10.000 ljudi. Kmalu po začetku zborovanja, hotela policija, podpirana od vojaštva, razgnati zborovalce, pri čemer je prišlo do streljanja in hudih spopadov. Veliko oseb je bilo aretiranih.

Splošna stavka se je danes dokončala.

Domače vesti.

† Anton Pogorelec. List za listom pada. Kakor da ni dovolj vse druge nesreče, je začela se smrtna kosa posegati po naših najboljših hišah. V minuli noči nam je vzela moža, ki mu je vse življenje potekalo v skrbi za svoj dom in pa delu in zvestosti za naš širši — slovenski dom na tem ozemlju. Pokojnik Ante Pogorelec, posestnik in trgovec na Greti, je stal v prvih naših vrstah v klasični Nabergojevi dobi velikih borb. Stal neomajno kot hrast in skala, kakor pač stoji kremen-značaj. Stal je pokonci v ljubezni in zvestosti, ko se je tam na Greti okoli njega skoro vse majalo in odvajalo naši stvari. A doživel je vendar, da so se tudi tam začele stvari obračati na bolje. Pokojnik je bil zvest soborilec v vsaki borbi, več let odbornik in zaupnik našega političnega društva. Časten venci na njegov grob mu spleta dejstvo, da je pre dskakimi dvajsetimi leti trpel v ječi edino radi svojega političnega prepričanja in svoje narodne zvestobe... To je pač — poleg tolikih drugih — najjasnejši dokaz, kako nas je tista Avstrija... ljubila! Blagi Anton Pogorelec — počivaj v miru na grobju naših zvestih Barkovljev! Ljubil si nas z vsem žarom svojega srca in mi ti bomo ohranili zvest spomin ljubavi in hvaležnosti. Hvala ti — nepozabni Anton — posebno na tem, da si nam ostavil vrednega naslednika v sinu Janku. Temu in vsji rodovini izrekamo najiskrenejše sožalje. — Pogreb se bo vršil jutri popoldne ob 6. uri iz hiše žalosti na Greti št. 357 na barkovljansko pokopališče.

Smrtna kosa. Dne 23. t. m. je umrla v Tomaju gospa Marija Žiberna, roj. Rože, mati Josipa Žiberna, gostilničarja v Rejanu (poprej znana gostilničarja Josip Katalanova). Pokojnica je bila glavarica občečislane narodne družine. Izlasti sin ji Josip in soproga mu gospa Mimi sta znana tudi med nami, posebno pa Barkovljani po narodni svoji odločnosti. Vseji čislani družini izrekamo iskreno sožalje.

Ali vsi božji...! Kakor da je neka višja sila tako hotela, se dogodkom v Trstu proti slovenskemu prebivalstvu skoro neposredno sledili v Rimu povsem slični dogodki, naperjeni proti socializem in njihovega glasilu. Ista rečija, isti igralci! Ali, neko ogromno razliko vidimo tu. V Trstu so tista divjstva slavili kot velike čine junštva, rodoljubne čednosti, kot povsem opravičeno reakcijo na (nedoživljeno) izživanje, skoro kot čin velikega narodnega odrešenja, tako, da bo dan onega torka z zlatimi črkami zabeležen v zgodovini Italije in italijanskega naroda. V Rimu pa se je izrekla uničevalna in splošna obsodba povsem enakih divjstev. Obsodila sta jih vsa zbornica in vsa javnost; listi obsojajo dogodke se izgrede; uvede se strog preiskava, ki naj vse krivce, razgraje in napadalec dovede k zaslužni kazni; vse škodo, materialno in moralno se morajo poravnati; to tudi od strani vlade, ki ni poskrbela za javno varnost. Vlada bo postopala z vsi strogošterji proti njim, ki so izzvali izgrede. Odredila je že kazensko postopanje proti vsem, ki so sodelovali na plenjenju in razvedanju. Giolitti je izdal najstrožje odredbe. To bi bilo vse prav in lepo v lepem skladu z opetovanjem naglašanjem Giolittija in njegovga prednika Nittija, da prva in neizogibna potreba v tem težkem času, ki ga preživlja Italija, je ta, da prenehajo vsi nemiri in izgredu, da se vsopstavi popoln mir v notranjosti. Ker pa moramo vedno poslušati, da tudi to naše ozemlje je sestaven del Italije, vsled česar bi tudi naši kraji tvorili notranjost kraljestva, se nam zdi logičen zaključek, da bi morale oblasti istotako v Trstu kakor v Rimu obsojati take izgrede, jih preprečiti z vsi silo, ki ji je na razpolago, postopati najhujšobnejše proti izgredu, kakor tudi miru in reda in uničevalcem tuje imetja! A kaj smo v resnici videli, čuli in doživeli te strašne dni ravno od strani oblasti? Zlikovci so imeli povsem svobodno roko in — izdatno pomoč brez katere ne bi bili mogli izvršiti, kar so izvršili. V Rimu naglašajo tudi te dni, da se svoboda tiska, svoboda besede, ne sme ovirati nikakor. A kaj se je zgodilo z nami v Trstu? Vdri so — ukljub navzočnosti orožnikov — v našo tiskarno, razdelali in pokvarili stroje; tobakarnarjem groze, da ne smejo prodajati našega lista, in pošta ga — kakor se govori — ne odpremlja na deželo! Tu ne opazamo na sploh nikjer tiste svobode, ki se Italija tako ponosa z njo; svoboda tiska ne obstoja za Jugoslovane na tem ozemlju. In od nikjer ne čujemo potrebne obsojvalne besede! Groze nam marveč še s — hujšim! Čudne sode bi bo moral ustvarjati svet. Če že pristevajo to naše ozemlje k Italiji, potem bi se morali — ker tako bi se najlepše posvedočili to pripadnost — uveljavljati pravilo ali vsi božji, ali vsi hudičevi! Če nas že štejejo kot italijanske državljane tedaj, ko treba vsiti dolžnosti, plačevati davke in pristojbine, potem pa moramo biti tudi mi deležni enake svobode in enake zaštite od strani oblasti!

Vročje je — vročel Celo v Ženevo v švici se je moral — prosimo, pomislite, v taki grozni vročini — potruditi ubogi "Piccolo" po dokaz, da so se v našem "Narodnem domu" dogajale in skrivale strašne stvari — tako strašne, da v resnici ni preostajalo drugega, nego da se to gnezdo vsega zločinstva razdene in sežge doli do tal, da se odpravi ta permanentna nevarnost za mir in varnost, za kulturo in civilizacijo, in za zdravje in življenje prek in prek mirnih in krotkih someščanov — "Piccolo" barve. Neki zaupnik lista "Journal de Geneve" mu je pripovedoval: kako da je v neki lepi majski noči dospel iz Nabrežine doli v Trst. Neki mladi "faccino" plavih las in slovenskega plemena (kako je neki tisti odlični potnik vedel, da je "faccino" slovenskega plemena? Saj se nam ne zdi verjetno, da bi se bila v lepi majski noči po slovenski pogovarjala med seboj) — ga je zvito zavedel v hotel "Balkan". Sprejeli so ga kar najboljše. Okretno natakariče so letale od mize do mize, prinašale pivo in — govorile slovenski. So bile iz Sežane, Postojne in Opčin. (Zopet ne razumemo, da moramo poslušati dan na dan o Postumia italijansisa. Kako neki so prišle od tam natakariče, ki govorijo — slovenski? Dragi "Piccolo": to se ne vjema.) Vratar je bil štajerci in sin Korosice — štajerski Slovenec! V tem tipu je bila čista Avstrija, v nje kvintesenci, v nje kvadraturi: mešanica slavizma in germanizma — govoril je v vseh jezikih, ki jih zna! — Oddahnimo se nekoliko, ker že do tu so grozote, ki jih je vseboval "Na-

rodni dom" — prestrašne. Ziva Avstrija je strašila po isti zgradbi! Ah — ah! Pa poslušajmo dalje, kaj je še izvedel "Piccolo". Oglasi in napisi so bili tudi slovenski. (Ali ni to nekaj strašnega v — hotelu, v slovenski hiši?!). Na steni je bil tudi zemljevid Avstro-Ogrske. (Brrr! V hotelu — pa zemljevid!) In čuje: na tem zemljevidu bivše Avstro-Ogrske so bile začrtane posamezne pokrajine! (Zemljevid, ki so na njem začrtane pokrajine, ki naj jih predoča — res, kaj tako strašnega je moglo biti le v hotelu "Balkan"! Pa še nekaj: zemljevid je bil razbešen tako, da ga je bilo — lahko videti. (Ko se vendar v vseh — nenevarnih hotelih zemljevidi razobešajo tako, da jih potniki ne morejo videti!) In sedaj prihaja najhujše: na stenah so bile fotografije Arza, Conrada, Handenburga in pa "unser Kaiser" je bil tudi na steni!! — Vsa stara Avstrija se je bahala v tem hotelu, v tej slovenski trdnjavi, tako omražen prebivalstvu. Ali ta Balkan je bil tudi — to pa dostavlja "Piccolo" sam — nekoliko resničen Balkan, navaden karakter južnega slavizma z mnogimi "zv" in "z", ki je Italiji tako tuj. Častniki njegovega veličanstva kralja italijanskega so se jutraj zbudili, ko so jih vzdrmlile — stenice, pod odejami, ki so imele uvezene na oglih — dvoglavega orla. "Ta Balkan je bil — tako lepo zaključuje "Piccolo" — prava Macedonija... Mir njegovemu pepelu! Da dozna vse te strašne stvari, se je moral ubogi "Piccolo" mučiti v daljno Ženevo, ko mu je bil ta Balkan z vsemi njegovimi natakaričami, napisi, zemljevidi, natakariji in — steniciami tako blizu in vsak dan pred očmi! Samo enega ne moremo prav razumeti: tega namreč, da so italijanski častniki tudi potem, ko so jih vzbuđile stenice pod ruho z dvoglavim orlom (ruhu s takim nakitom, to je res nekaj fenomenalnega) — da so ti častniki še nadalje stanovali v tej — Macedoniji, vse do njenega pogina teh dni!! — Ubogi "Piccolo"! Težke naloge so mu naložili sedanjí časi. Naloga, ki presega njegovo mozek, tako da se mu nekaj vrti in meša v glavi. Kajti pametni ljudje se ne smejejo s takim naslanostim! A "Piccolo" pa ne spada v kategorijo takih ljudi. In zato je gotovo uverjen, da je sedaj podal končen in neizpodbiten dokaz, da je "Narodni dom" bilo treba sežgati že radi — stenici! Tudi stenice so — kakor vidimo — včasih koristile živalce za ljudi, ki so v zadregi. Mi pa imamo le eno razlago, ki opravičuje "Piccolo". Vročina je strašna... da je glava težka in — motna!!

Elica Franetić

Artur Görtz pl. Astein

poročena

Trst-Gradec.

(49)

MALI OGLASI

se računajo po 20 stotnik beseda. — Najmanjša pristojbina L. 2.—. Debele črke 40 stotnik beseda. Najmanjša pristojbina L. 4.—. Kdor išče službo plača polovično ceno.

VRATAR, upokojenec, z majhno družino se išče. Dobi tri sobe, kuhinjo in plačo. Pojasnila ulica Genova 12. 55

SEDLAR in sedlarski vajenec se iščeta. Anton Skamperle, sedlarski mojster, Opčine. 56

ISCEM STANOVANJE v bližini tramvaja, s tremi sobami in kuhinjo. Dam nagrado 500. Ponudbe pod "Stanovanje" na upravo. 57

KAPITAL, minimum Lira 10.000.—, uz jamstvo prvovrstnih vrednostnih papir, sa učestvovanjem barem 50%-og dobitka, trazi se. Ponudbe pod "Business", Edinost. 58

VAŽNO ZA GOSTILNICARJE. Prihodnji teden dobim večjo partijo istrskega črnega vina. Od tega bodem, kar ga je več kot za mojo rabo, razprodal direktno na pomolu Pescheria. Vino je izvrstno in po ugodni ceni, v sodih od 300 lir dalje. Pošlje se lahko tudi svoje sode. Vzorci in poasnila: Štrancar, Sv. Ivan, Cesta na Lonjer 223. 59

V NAJEM se oddaste dve postelji, na željo tudi hrana, v ulici Molin grande št. 2, prodajalna sadja. 60

ISCEM ŽIVILJO za dom. Naslov pove uprava. 60

SOBA za enega oziroma dva gospoda se odda. Via Stoppani 5. II. 51

POZOR: Prodaj takoj spalno sobo z dvema posteljama. Opčine 378, I. n. 48

IZREDNA PRILIKA. 1200 metrov blaga za moške obleke (dovoljen izvoz) 26 lir meter, odda J. Jiras & Comp. Trst, ulica Milano 33. 34

KUPI SE MIZARSKO ORODJE. Naslov pove upravnistvo "Edinosti". 35

PRODASTE SE dve zemljišči, (eno z vodnjakom) ležeči ob cesti na "Križiščih" pod Kastvom, prikladni za gradnjo hiš. Poasnila daje Rudolf Jelusič, Kastav 20. 36

KUPUJEM vrece ul. Solitaria 19. Margon. 3616

KONTORISTINJA s prakso, zmorna popolnoma slovenskega in nemškega ter nekoliko italijanskega jezika v govoru in pisavi, želi primerne službe v mestu ali na deželi. Ponudbe pod "Zanesljiva" na upravo "Edinosti". 44

VIPAVSKO zajamčeno pristno belo viso prodaja: Kmetijsko društvo v Vipavi po L. 260-270 liter franko klet. 53

RUDECO DETELJO inkarnatko in jesensko belo repo prodaja trgovina semen, Sever & Komp., ul. Machiavelli 13. 26

Hladnik Marija

Je večer po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu preminila v tolaži svojih dragih. Žalujoci soprog Josip, policijski uradnik v pokoji, naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem brdiko izgubo. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v soboto, 24. t. m., ob 15. iz hiše žalosti vialo Tartini 8. TRST, 23. julija 1920. (51)

Novo pogrebno podjetje Trst. Corso V. E. III. 47.

Po bridki in mučni bolezni je danes mirno v Gospodu preminul naš ljubljani sin in brat

Rihter Maksimilian

Žalujoci mati Marija, oče Ivan, sestra Marija, bratje August, Franc, Josip, Karel, Albert in Marij ter drugi sorodniki naznanjajo vsem prijateljem in znancem to brdiko izgubo. Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, 25. t. m., ob 9. iz mrtvašnice mestne bolnišnice v cerkev sv. Antona novega. TRST, 23. julija 1920. (52)

Novo pogrebno podjetje, Corso 47.

Podpisani potrjim srcem naznanjajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša ljubljena mati ozir. stara mati, gospa

Rozalija ud. Poljšak roj. Štrukelj

dne 23 t. m. po dolgi in mučni bolezni izdihnila svojo blago dušo. Pogreb drage pokojnice se vrši v nedeljo, 25. t. m., ob 4. uri pop. iz hiše žalosti na pokopališče v Šmarjah.

V ŠMARJAH, dne 24. julija 1920.

Družini Poljšak-Gruntar.

(50)

Potrjim srcem naznanjamo pretužno vest, da je naša ljubljena mati ozir. stara mati in tašča, gospa

Marija Žiberna roj. Rože

22. t. m., ob 9. uri zvečer, po kratki in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi, v 72. letu svoje dobe, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v soboto jutraj iz hiše žalosti v Tomaju na tomajsko pokopališče.

TOMAJ, 23. julija 1920.

Marica Švagelj, Angela, hčer.

Josip, Franc (odsoten), sinova.

Mimi, Stanko, Riga, vnuki.

Mimi Žiberna roj. Volit, sinah.

(46)

ZAHVALA.

Vsem onim, ki so spremili našo nepozabno mamo, gospo

Antonijo Verh

na zadnji poti k večnemu počitku ter za vse prijazne dokaze sočutja izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

Koseze pri Il. Bistrici, 10. julija 1920.

Žalujoci ostali.

(45)

Brez vsacega posebnega obvestila.

Potrjim srcem naznanjamo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš nad vse ljubljani oče, stari oče in tast, gospod

ANTE POGORELEC

trgovec in posestnik

danes, 24. t. m. po kratki in mučni bolezni, v 75. letu svoje dobe, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb predragega pokojnika se bo vršil jutri, v nedeljo 25. t. m. ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti na Greti hšt. 357 v barkovljansko cerkev in od tam na domače pokopališče.

BARKOVLJE- GRETA, 24. julija 1920.

Janko, sin. Marija roj. Hendel, sinaha.

Anton, Sergij, Vladimir, Dragotin, Marica, vnuki.

Novo pogrebno podjetje, Corso V. E. III. št. 47

(53)

